MUISTIO

16.10.2016 KG dnro 8/000/2016

Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto
HE 134/2016 vp (eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017)

Kansallisgalleria lausuu kunnioittavasti seuraavaa vuoden 2017 talousarvioesityksen Kansallisgalleriaa koskevista kohdista:

Kansallisgallerian toiminta-avustus, rahapelitoiminnan voittovarat taiteen edistämiseen, mom 29.80.52, 12 573 000 euroa

Kansallisgalleria suuntaa toimintaansa vuodelle 2017 strategiansa viitoittamaa tietä, jonka pohjana on olla organisaationa Pohjois-Euroopan kiinnostavin kansallisgalleria vuoteen 2020 mennessä ja tavoitella 0,6 milj. kävijää museoissaan ja 3 milj. verkkokävijää vuosittain sekä olla yksi Suomen parhaista työpaikoista. Kansallisgallerian toiminnan tavoitteena on laadukkaan yleisötyön tekeminen niin houkuttelevien näyttelyjen tuottamisen kuin kokoelmien esilletuomisen muodossa yhä laajemmille kohdeyleisöille.

Talousarvioehdotuksessa toiminta-avustuksen kokonaismäärä on sama kuin vuoden 2016 talousarviossa. Vuosi 2017 tulee olemaan Kansallisgallerian neljäs toimintavuosi. Vuoden 2016 osalta Kansallisgallerian museoissa on käynyt jo yhteensä 600 000 kävijää ja ennuste tulee olemaan yli 700 000 kokonaiskävijämäärän.

Vuoden 2017 toiminnassa Kansallisgalleria tulee omalta osaltaan nostamaan Suomen juhlavuoden teemaa näyttelytuotannoissaan. Lisäksi yhtenä painopisteenä on varainhankintakampanjan jatkaminen, minkä tavoitteena on kerätä varoja peruspääomaan.

Määrärahan mitoituksen pohjaan toiminnan alkuvaiheessa jäi keskeisenä haasteena arvonlisäveromenojen kompensointimekanismi. Kansallisgalleriasta tuli oikeudellisen aseman muutoksen myötä arvonlisäverokohtelun näkökulmasta loppukäyttäjä ja Kansallisgalleriasta annetun lain mukaan arvonlisäveromenot kompensoidaan Kansallisgallerialle mutta reaaliseen toimintaan pohjautuvaa mekanismia tälle lain edellyttämälle korvauskäytänteelle ei ole edelläänkään olemassa. Talousarvioon vuodelle 2014 arvonlisäverokompensaationa sisällytettiin 1,2 milj. euroa kyseisen momentin toiminta-avustuksen määrään. Nyt on havaittavissa, että tämä tason määrä ei vastaa Kansallisgallerian toimintaa kun tarkastellaan vuosien 2014 - 2016 budjettien toteumaa ja 2017 budjettia ollaan tarkentamassa. Kansallisgalleria on joutunut rahoittamaan tästä syntynyttä menopainetta vuosittain n. 300 - 400 000 euroa omalla rahoituksella.

Pidemmällä aikatähtäyksellä tilanne voi johtaa siihen, että toiminnan volyymi jouduttaisiin tasaamaan annettuun verokompensaation määrään, mikä ei voi olla tarkoituksenmukaista. Kansallisgalleriasta annettuun lakiin nähden asiaan tulisi saada toimivampi ja toiminnan kehittämistä tukevampi malli.

Toinen kokonaisuus, mikä jäi toiminnan alkuvaiheessa rahoittamatta, liittyi työnantajaroolin muuttumiseen valtiotyönantajasta yksityiseksi työnantajaksi. Tästä on aiheutunut sivukulujen nousua kaikkiaan (erityisesti työttömyysvakuutusmaksujen lisäyksen myötä) n. 4 % ja sen vaikutus on vuositasolla n. 300 000 euroa. Yhteisvaikutukseltaan näiden Kansallisgalleriasta riippumattomien tekijöiden vaikutus on vaihdellut vuosittain siten yli 0,6 milj. euroa.

Valtionavustuksen tason määrässä nämä seikat tulisi ottaa huomioon ja jotta lakiin perustuva toiminta voidaan turvata asianmukaisella tasolla. Lisäksi on huomattava, että Kansallisgallerian ja museotoiminnan ammattimainen toiminta edellyttää melko mittavia henkilöstöresursseja sekä niihin panostamista.

Vuokra-avustus toimitilakustannuksiin, mom 29.80.53

Talousarvioesityksessä on kyseiselle momentille varattu eräiden kulttuuritoimijoiden Senaatti-kiinteistöille maksettaviin tilakustannuksiin yhteensä 27 257 000 euroa. Tästä osuudesta on tarkoitus kattaa Kansallisgallerian Senaattikiinteistöjen vuokraosuudet.

Eräät avustukset Kansallisgallerialle, mom 29.80.59, 10 000 00 euroa

Momentin mitoituksessa on huomioitu 10 000 000 euroa Kansallisgallerian pääomittamisen valtion vastinrahoitusosuudeksi.

Kansallisgallerian kokoelmien kartuttaminen, mom. 29.80.72, 739 000 euroa

Momentin mitoitus on sama kuin jo muutaman vuoden ajan. Kyseisessä määrärahalla pystytään hankkimaan valtion lukuun Kansallisgallerian kokoelmiin lähinnä nykytaidetta ja muutamia teoksia vanhemmilta aikakausilta. Määrärahan mitoitusta tulisi tulevina vuosina lisätä, jotta kokoelmiin voitaisiin hankkia kattavammin eri taiteenaikakausien teoksia ja toisaalta että Kansallisgalleria pystyisi toteuttamaan laadukkaasti sille laissa määriteltyä yhtä keskeistä perustehtävää eli kokoelmien kartuttamistehtävää.